

30. 9. 2010

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Připravovaná novela autorského zákona

Na začátku srpna 2010 se na veřejnosti objevila, podle některých možná řečeno přesněji unikla, pracovní verze návrhu novely zák. č. [121/2000](#) Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „AZ“), připravovaná ministerstvem kultury České republiky (dále jen „MK“). Nutno dodat, že i když jde o pracovní verzi, téměř okamžitě iniciovala širokou diskusi nad jejím obsahem, nevyjímaje různých iniciativ, které ji považují na ruku jdoucí především kolektivním správcům a to na úkor těch, kteří autorská díla užívají, autorů samotných, dále knihoven a v neposlední řadě veřejných rozpočtů.

Tento článek si neklade za cíl polemizovat o tom, co mělo či naopak nemělo být při přípravě pracovního návrhu novely AZ ze strany MK uděláno, ani nemá za cíl jej detailně rozebírat, nýbrž snaží se podat alespoň základní informace o některých navrhovaných změnách, byť v rámci legislativního procesu ještě může dojít k úpravám navrhovaného znění.

Nejprve je potřeba uvést, že z dostupných informací, i včetně odůvodnění jednotlivých úprav v novele obsažených, vyplývá, že návrh novely AZ byl ze strany MK připravován především ve spolupráci s kolektivními správci[1]. Nechybí ani zástupce Asociace provozovatelů kopírovacích služeb, nicméně autoři samotní a běžní občané, kterých se také návrh novely AZ dotýká, se na jejím vzniku nepodílí[2].

Stanovení výše odměny hrazené poskytovatelem rozmnožovacích služeb za úplatu

Současná platná právní úprava stanoví výpočet odměny příslušnému kolektivnímu správci paušální výší ve vztahu ke každé zhotovené tiskové rozmnoženině (kopii). Navrhovaná úprava, jak ilustrováno níže, tuto odměnu stanoví odlišně a to v závislosti na typu prostor, kde se služba poskytuje a na počtu tiskových přístrojů (tiskárny a kopírky) umístěných v těchto prostorách.

V prostorách knihoven, muzeí, galerií, školských a vzdělávacích zařízení

1 přístroj	700,- Kč měsíčně
2 - 3 přístroje	2 100,- Kč měsíčně
3 - 5 přístrojů	5 600,- Kč měsíčně
více než 5 přístrojů	9 800,- Kč měsíčně

V prostorách archivů, státních úřadů a úřadů územních samosprávných celků a v prostorách jiných poskytovatelů rozmnožovacích služeb

1 přístroj	200,- Kč měsíčně
2 - 3 přístroje	600,- Kč měsíčně
3 - 5 přístrojů	1 600,- Kč měsíčně
více než 5 přístrojů	2 800,- Kč měsíčně

To, zda tato změna bude přijímána kladně, se bude odvíjet od dosavadní praxe každé jednotlivé instituce (knihovna, škola, archiv, státní úřad apod.), nicméně lze považovat, alespoň v zájmu ochrany autorského díla a z ní vyplývajících odměn, tuto úpravu za přínos, byť pro některé menší instituce to může být naopak. Počet přístrojů, které slouží ke zhotovení kopií autorských děl, je totiž pro stanovení odměny určitě prokazatelnější než počet vytvořených kopií. Rovněž se lze domnívat, že to zmiňované instituce povede ke konsolidaci těchto přístrojů, kdy namísto x počtu starších na sobě nezávislých přístrojů, budou tyto nahrazeny méně přístroji, ale výkonnějšími, které je zastoupí a instituci tím umožní ušetřit na poplatcích nemalé prostředky.

Ve světle této navrhované změny, nicméně částečně postrádám smysl této úpravy ve vztahu ke státním úřadům a úřadům územně samosprávných celků, byť sazby jsou zde nižší. Nedomnívám se, že v prostorách těchto institucí bude při pracovní činnosti úředníků docházet ke zhotovování rozmnoženin těch autorských děl, o jejichž ochranu ve smyslu § 25 navrhované novely AZ ve spojení s § 30a tamtéž má přeci jít. Tento problém se nicméně týká i ostatních výše uvedených institucí, což lze již zaznamenat např. z vyjádření různých typů knihoven.

V souvislosti s navrhovanou změnou stanovení odměny hrazené poskytovatelem rozmnožovacích služeb za úplatu má být rovněž zaveden tzv. seznam povinných osob, který bude veden příslušným kolektivním správcem, a do jehož evidence se budou muset subjekty odvádějící poplatky ve smyslu § 25 navrhované novely AZ přihlásit. V opačném případě, pokud tyto subjekty nesdělí včas a řádně všechny informace rozhodné pro stanovení výše odměny, hrozí jim i sankce.

Osiřelé dílo

Návrh novely AZ řeší nově kategorii tzv. osiřelých děl[3]. Při výkonu a ochraně autorských práv majetkových k osiřelému dílu zastupuje autora vlastním jménem a na jeho účet příslušný kolektivní správce. Tím, kdo by dle navrhované úpravy inkasoval odměny a příjmy z nakládání s osiřelými díly bude právě příslušný správce s tím, že po marném uplynutí příslušné doby[4], pokud v této době nedojde ke zjištění totožnosti nositele práv k osiřelému dílu, se tyto stávají příjmem, buď Státního fondu kultury ČR, nebo Státního fondu ČR pro podporu a rozvoj české kinematografie. K tomu je potřeba dodat, že příslušný kolektivní správce je oprávněn požadovat náhradu účelně vynaložených nákladů; z některých ohlasů to v praxi může být např. roční režie 20%[5]. Z navrhované úpravy rovněž vyplývá, že zájemce o užití osiřelého díla bude muset příslušnému kolektivnímu správci prokázat, že bezúspěšně vynaložil dostatečné úsilí na zjištění totožnosti nebo místa současného pobytu nositele práv, leč dostatečné vysvětlení, co bude oním měřítkem, že vynaložené úsilí bylo dostatečné, zatím bohužel chybí.

Problematika tzv. veřejných licencí (např. typu Creative Commons[6])

Jednou z nejvíce rozporovaných pasáží připravované novely AZ je pasáž o časovém účinku tzv. veřejné licence. Návrh novely AZ sice počítá s tím, že smluvně nezastupovaní nositelé práv mohou vyloučit účinky hromadné smlouvy, tj. vzdát se ochrany poskytované kolektivním správcem, nicméně návrh novely AZ rovněž obsahuje text: *„Projevili-li nezastupovaný nositel práv vůli vyloučit účinky hromadné smlouvy při poskytnutí bezúplatné licence, jsou účinky hromadné smlouvy v rozsahu poskytnuté licence vyloučeny vůči kolektivnímu správci v okamžiku, kdy se o poskytnutí licence prokazatelně dozví“*.

Z citovaného textu vyplývá, že pokud se nositel práv (autor) rozhodne šířit své dílo pod tzv. veřejnou licenci, má povinnost toto prokazatelně nahlásit kolektivnímu správci, pokud tak neučiní, účinky vyloučení hromadné smlouvy nenastávají.

Vycházíme-li z toho, že je to právě nositel práv, který se sám svobodně rozhoduje, že nemá zájem o zastupování kolektivním správcem a zohledníme-li rovněž smysl tzv. veřejné licence, pak lze i souhlasit s názory, že navrhovaná úprava je proti smyslu a účelu tzv. veřejných licencí a zatěžuje především samotné nositele práv. Nemluvě o tom, že kolektivní správci tím získají i evidenci o takto šířených dílech, tj. o dílech, u kterých nositel práv nemá zájem o zastupování kolektivním správcem a tudíž by se o ně neměli kolektivní správci zajímat. Odůvodnění potřebnosti této navrhované úpravy odkazující toliko na specifika problematiky tzv. veřejných licencí a to bez jakéhokoli konkrétního argumentu není bohužel ve světle kritických názorů dostatečné.

Shrnutí

I když lze v návrhu připravované novely AZ najít některé pozitivní změny, nelze se ubránit dojmu, že některé vyhovují spíše kolektivním správcům než samotným nositelům práv (autorům), tj. nikoliv těm, kteří mají být chráněni, ale naopak těm, jejichž primárním cílem má být ony nositele práv (autory) chránit, na což v některých případech mohou nejvíce doplatit především samotní uživatelé (návštěvníci knihoven apod.). U tzv. veřejných licencí by navrhovaná úprava měla vycházet především z pochopení internetu jako stále se rozvíjejícího média sui generis, které více než další administrativní omezení, potřebuje řešení, které zohlední specifika tohoto média a plně jej využije, a to i při užití autorských děl jeho prostřednictvím.

Nelze závěrem rovněž nezmínit i to, že vláda ČR ve svém programovém prohlášení připravovanou novelu AZ podporuje[7], resp. má se v její přípravě pokračovat, byť následně toto bylo ze strany Úřadu vlády upřesněno tak, že konkrétním návrhem se vláda ČR zatím nezabývala.

Bude jistě zajímavé dále sledovat osud navrhované novely AZ v rámci legislativního procesu a to už jenom z toho důvodu, jaký ohlas na veřejnosti již její uniklá pracovní verze do této doby způsobila.

Mgr. Ondřej Kmoč

[MT Legal s.r.o., advokátní kancelář](#)

Karoliny Světlé 25
110 00 Praha 1

Tel.: + 420 222 866 555
Fax: + 420 222 866 546

e-mail: info@mt-legal.com

Jakubská 121/1
602 00 Brno 2

Tel.: + 420 542 210 351
Fax: + 420 542 212 518
e-mail: info@mt-legal.com

Bukovanského 1345/30
710 00 Ostrava - Slezská Ostrava

Tel.: + 420 596 629 503
Fax: + 420 596 629 508
e-mail: info@mt-legal.com

-
- [1] např. Ochranný svaz autorský (OSA), INTERGRAM, DILIA a další
[2] Polesný, David. Nový autorský zákon: Creative Commons pod dohledem. [online], zive.cz, 4.8.2010 [cit. 19.8.2010]. Dostupný na WWW: <http://www.zive.cz/clanky/novy-autorsky-zakon-creative-commons-pod-dohledem/sc-3-a-153306/>
[3] dílo, jehož autor není znám nebo nelze zjistit jeho bydliště či pobyt
[4] zatím uvažováno o době tří nebo pěti let
[5] Chci prachy, napíšu zákon. Unikla novela autorského zákona. [online], piratskenoviny.cz, 3.8.2010 [cit. 19.8.2010]. Dostupný na WWW: http://piratskenoviny.cz/?c_id=32402
[6] je americká nezisková organizace zastřešující celosvětový systém licencí, která si klade za cíl rozšířit množství autorských dostupných veřejnosti k legálnímu využívání a sdílení. Licence Creative Commons fungují tak, že autor jejich prostřednictvím plošně uzavírá se všemi potenciálními uživateli díla smlouvu, na základě které jim poskytuje některá svá práva k dílu a jiná si vyhrazuje
[7] Vláda bude pokračovat v přípravě novely autorského zákona k zajištění plné harmonizace autorského zákona s evropským a mezinárodním autorským právem, kdy je základním principem zajištění rovnováhy práv a zájmů nositelů práv na jedné straně a uživatelů práv na straně druhé

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Rozdělení společného jmění manželů v případech výtěžné činnosti pouze jednoho z manželů](#)
- [Oběť znásilnění má nárok na peněžitou satisfakci](#)
- [Digitalizace AML povinností: jak technologie mění plnění povinností pro tisíce povinných osob](#)
- [\(Ne\)vypořádání předmětu řízení u soudního smíru](#)
- [Nové limity opatrovnického rozhodování v judikatuře ESLP a Ústavního soudu](#)
- [Mimosmluvní odměna při společném zastupování více osob](#)
- [Nepřiznané koalice](#)
- [Společnost s podíly 50:50 - právní rizika patových situací a jejich smluvní řešení](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 34: Jednání za společnost - prokura](#)
- [Jak nastavit smlouvy s dodavateli podle nové právní úpravy kybernetické bezpečnosti?](#)
- [Vada koupené věci - kdy zjištěné nedostatky zakládají kupujícímu práva z vadného plnění a](#)

[kdy nikoliv?](#)